

Stajyer avukatın arabuluculuk faaliyetinin vergilendirilmesi

Sayı:

19579043-105[2021]-362

Tarih:

02/01/2023

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

Muğla Vergi Dairesi Başkanlığı

Sayı : E-19579043-105[2021]-362

02.01.2023

Konu : Stajyer avukatın arabuluculuk faaliyetinin
vergilendirilmesi

İlgi :

İlgide kayıtlı özelge talep formunda; avukatlık stajı yaptığınız ve aynı zamanda arabulucu olarak görev aldığınız, 1136 sayılı Avukatlık Kanunun 11 inci maddesinde yer alan çalışma yasağı nedeniyle mükellefiyet kaydı açtıramadığınız, Arabuluculuk Bürosunca arabuluculuk ödemelerinin serbest meslek makbuzu karşılığı yapılması nedeniyle tarafınıza ödeme yapılamadığı belirtilerek stajyer avukatların arabuluculuk faaliyeti sonucu elde ettikleri gelirin gelir vergisi kesintisine tabi tutulması ancak söz konusu ödemeler için serbest meslek makbuzu istenmemesinin mümkün olup olmadığı hususunda Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun;

61 inci maddesinde, "*Ücret, işverene tabi ve belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerdir.*

Ücretin ödenek, tazminat, kasa tazminatı (Mali sorumluluk tazminatı), tahsisat, zam, avans, aidat, huzur hakkı, prim, ikramiye, gider karşılığı veya başka adlar altında ödenmiş olması veya bir ortaklık münasebeti niteliğinde olmamak şartı ile kazancın belli bir yüzdesi şeklinde tayin edilmiş bulunması onun mahiyetini değiştirmez.

... ",

62 nci maddesinde, "İş verenler, hizmet erbabını işe alan, emir ve talimatları dahilinde çalıştıran gerçek ve tüzel kişilerdir.

61'inci maddenin 1 ila 6 numaralı bentlerinde yazılı ödemeleri yapanlar bu kanunda yazılı ödevleri yerine getirmek bakımından işveren hükmündedir.",

65 inci maddesinde, "Her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançlar serbest meslek kazancıdır. Serbest meslek faaliyeti; sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmıyan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır.

..",

66 ncı maddesinde, "Serbest meslek faaliyetini mutat meslek halinde ifa edenler, serbest meslek erbabıdır. Serbest meslek faaliyetinin yanında meslekten başka bir iş veya görev ile devamlı olarak uğraşılması bu vasfı değiştirmez.

..."

82 nci maddesinde, "Vergiye tâbi arızı kazançlar şunlardır:

...

4. Arızî olarak yapılan serbest meslek faaliyetleri dolayısıyla tahsil edilen hâsılat.

Bir takvim yılında (1), (2), (3) ve (4) numaralı bentlerde yazılı olan kazançlar (henüz başlamamış olan ticarî, ziraî veya meslekî bir faaliyete hiç girişilmemesi ile ihale, artırma ve eksiltmelere iştirak edilmemesi karşılığında elde edilen kazançlar hariç) toplamının 10 milyar liralık **(2021 yılı için 43.000 TL, 2022 yılı için 58.000 TL)** kısmı gelir vergisinden müstesnadır."

hükümlerine yer verilmiştir.

Anılan Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında sayılanların, maddede bentler halinde sayılan ödemeleri nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecbur oldukları hükme bağlanmış olup, aynı fıkranın; (1) numaralı bendinde, Hizmet erbabına ödenen ücretler ile 61 inci maddede yazılı olup ücret sayılan ödemelerden (istisnadan faydalananlar hariç), 103 ve 104 üncü maddelere göre, (2) numaralı bendinde, yaptıkları serbest meslek işleri dolayısıyla bu işleri icra edenlere yapılan ödemelerden

gelir vergisi tevkifatı yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Öte yandan, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 236 ncı maddesinde, "*Serbest meslek erbabı, mesleki faaliyetlerine ilişkin her türlü tahsilatı için iki nüsha serbest meslek makbuzu tanzim etmek ve bir nüshasını müşteriye vermek, müşteride bu makbuzu istemek ve almak mecburiyetindedir.*" hükmü yer almaktadır.

221 seri no.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinin "4. Diğer Hususlar " başlıklı bölümünde; "*30. Serbest meslek faaliyetini arızı olarak yapanların defter tutma ve belge düzenleme zorunlulukları bulunmamaktadır. Ancak, bu kimselerin yaptıkları hizmetler karşılığında kendilerine yapılan ödemelerin Vergi Usul Kanununun mükerrer 257 nci maddesinin Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden aynı Kanunun 234 üncü maddesi hükmü çerçevesinde "Gider Pusulası" ile tevsik edilmesi uygun bulunmuştur. Diğer yandan, Vergi Usul Kanununun 242 nci maddesi uyarınca, arızı olarak yapılan serbest meslek faaliyeti ile ilgili giderleri ispat edecek belgelerin muhafaza edilmesi gerekmektedir.*" açıklamasına yer verilmiştir.

6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun;

-2 nci maddesinde, "(1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Arabulucu: Arabuluculuk faaliyetini yürüten ve Bakanlıkça düzenlenen arabulucular siciline kaydedilmiş bulunan gerçek kişiyi,

b) Arabuluculuk: Sistematiik teknikler uygulayarak, görüşmek ve müzakerelerde bulunmak amacıyla tarafları bir araya getiren, onların birbirlerini anlamalarını ve bu suretle çözümlerini kendilerinin üretmesini sağlamak için aralarında iletişim sürecinin kurulmasını gerçekleştiren, uzmanlık eğitimi almış olan taraırsız ve bağımsız bir üçüncü kişinin katılımıyla ve ihtiyarî olarak yürütölen uyuşmazlık çözüm yöntemini,

..."

-9 uncu maddesinde," (1) Arabulucu görevini özenle, taraırsız bir biçimde ve şahsen yerine getirir.

..."

hükümleri yer almaktadır.

Öte yandan, 02/06/2018 tarihli ve 30439 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Hukuk

Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinde,

"1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Adliye arabuluculuk bürosu: Arabuluculuğa başvuranları bilgilendirmek, arabulucuları görevlendirmek ve kanunla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere Bakanlıkça adliyelerde kurulan birimi,

...

d) Arabuluculuk bürosu: Arabulucunun işlerini yürüttüğü yeri,

...

ifade eder."

açıklaması ile 23, 24, 25 ve 26 ncı maddelerinde dava şartı olarak arabuluculuğa başvuru şartı ve ödemelere ilişki açıklamalara yer verilmiştir.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, arabuluculuk faaliyetinin şahsen ve tarafsız olarak yerine getirilmesi gereken bir meslek olması, şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılması ve ihtisasa dayanan bir faaliyet olması nedeniyle söz konusu faaliyetin serbest meslek faaliyeti olarak değerlendirilmesi gerekmekte olup, stajyer avukat olarak arabuluculuk faaliyetinde bulunmanız söz konusu faaliyetin serbest meslek faaliyeti olma niteliğini değiştirmeyecektir. Dolayısıyla arabuluculuk faaliyetinden elde edilen gelirin serbest meslek kazancı olarak vergilendirilmesi gerektiği tabidir.

Ayrıca, arabuluculuk faaliyetinin arızı olarak yapılması halinde ise söz konusu faaliyetin arızı serbest meslek faaliyeti olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Gerek devamlılık arz edecek şekilde serbest meslek faaliyetinde bulunulması ve gerekse arızı olarak serbest meslek faaliyetinde bulunulması durumunda, yapılan ödemelerden tevkifat yapmakla sorumlu olanlarca Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (2/b) maddesine göre %20 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılması gerekmektedir.

Yukarıdaki hüküm ve açıklamalar çerçevesinde, stajyer avukat olarak yapmış olduğunuz arabuluculuk faaliyetinin serbest meslek faaliyeti kapsamında değerlendirilmesi ve söz konusu faaliyetin devamlılık arz edecek şekilde yapılması halinde mükellefiyet tesis ettirilerek yapılan ödemeler için serbest meslek makbuzu düzenlenmesi, faaliyetin arızı olarak yapılması halinde ise mükellefiyet tesis ettirilmemesi ve söz konusu faaliyetten elde edilen kazançların 2021 yılı için

43.000 TL'yi, 2022 yılı içinse 58.000 TL'yi aşması halinde yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinize sunulur.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.